

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/2/2024
Identifikačné číslo spisu:	3721203192
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3721203192.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej sa koná (účastník konania): F. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom trvale W. XXX, t. č. umiestnený Centrum sociálnych služieb - NÁDEJ, Dolný Lieskov 197, za účasti opatrovníka Obec Domaníža, so sídlom Domaníža 426, IČO: 00 317 195, vedenom pôvodne na Okresnom súde Považská Bystrica sp. zn. PB - 12Ps/8/2021 (aktuálne Okresný súd Trenčín), o dovolaní účastníka konania F. N. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. augusta 2023 sp. zn. 12CoPs/4/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Považská Bystrica [ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“] rozsudkom č. k. 12Ps/8/2021-48 zo dňa 23. 03. 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 12ps/8/2021-52 zo dňa 02. 06. 2022 rozhodol, že súd obmedzuje F. N., nar. XX. XX. XXXX, spôsobilosti na právne úkony tak, že menovaný nie je spôsobilý nakladať s hnutelným majetkom a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť, uzatvárať úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, ani byť ručiteľom iným osobám, konať pred štátnym orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami, rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, nie je schopný nakladať s finančnou hotovosťou vo výške prevyšujúcou 100 eur mesačne, jednotlivo do 5 eur (prvý výrok). Súd ustanovuje F. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom W.V. XXX, za opatrovníka Obec Domaníža, IČO: 00 317 195, Domaníža 426 (druhý výrok). Oprávnením a povinnosťou opatrovníka je starať sa o opatrovaného, jeho hnutelný a nehnuteľný majetok, opatrovaného, preberať za neho dôchodok, zastupovať ho pred finančnými a peňažnými ústavmi, nebankovými subjektmi, súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich právach (tretí výrok). Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schválenie súdom (štvrtý výrok). Ustanovený opatrovník Obec Domaníža, je povinný dvakrát do roka podávať súdu správu o hospodárení s majetkom opatrovanca a správy o opatrovancovi (piaty výrok). Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá

nárok na náhradu trov konania (šiesty výrok). Trovy dôkazov v tomto konaní platí štát (siedmy výrok).

2.1. Krajský súd v Žiline [ďalej len „odvolací súd“] uznesením z 24. augusta 2023 sp. zn. 12CoPs/4/2023 odvolanie účastníka konania F. N. odmietol (prvý výrok) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že lehota na podanie odvolania je zákonnou lehotou, ktorú nemožno predĺžiť ani skrátiť (výnimky z jej dĺžky pripúšťa zákon len pri pochybení v poučení zo strany súdu). Ide o procesnú lehotu, ktorá začína v zmysle § 121 ods. 2 CSP plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, t. j. po dni doručenia rozhodnutia, ktoré musí byť vykonané v súlade s právnymi predpismi. Na zachovanie lehoty stačí, ak je odvolanie podané v posledný deň lehoty na súde alebo odovzdané orgánu, ktorý je povinný ho doručiť (spravidla pošta). Pre prípady, keď strana sporu nevykonala včas procesný úkon z ospravedlniteľného dôvodu, zákon, za kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok, umožňuje odpustenie zmeškania lehoty, vrátane lehoty na podanie odvolania.

2.3. Preskúmaním spisu odvolací súd zistil, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol účastníkovi konania F. N. doručený do vlastných rúk dňa 31. 03. 2022 v Psychiatrickej liečebni Sučany (viď doručenka na č. l. 51 spisu). Zákomom stanovená 15 - dňová lehota na podanie odvolania začala v zmysle ust. § 121 ods. 2 CSP plynúť dňa 01. 04. 2022 a koniec lehoty pripadol na deň 15. 04. 2022 - piatok (veľkonočný sviatok). Posledný dňom lehoty preto sa stal až deň 19. 04. 2022 (utorok), ktorý bol nasledujúcim pracovným dňom. Účastník konania F. N. podal odvolanie dňa 08. 09. 2023 na Pošte Sučany (viď pečiatky na poštovej obálke - č. l. 89 spisu), teda po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

2.4. Ohľadom doručenia súdneho rozhodnutia účastníkovi konania F. N. bolo odvolacím súdom zistené a to zo správy Psychiatrickej liečebne Sučany zo dňa 01. 07. 2023 vypracovanej MUDr. L. O., že menovaný bol v ich zariadení hospitalizovaný dňa 31. 03. 2022. Podroboval sa medikamentózne liečbe, ktorá môže spôsobovať ospalosť, môže mať tlmivý účinok, ktorý môže pretrvávajúť aj cez deň. Podľa dostupných záznamov zo dňa 31. 03. 2022 ako aj z dní pred a po tomto dátume však pacient neudával, že by sa cítil ospalý, počas vizity nespál, primerane odpovedal na otázky. Ďalej zo správy vyplýva, že pacienti si im adresovanú poštu preberajú osobne, podpisujú doručenkú a vo všeobecnosti sa oboznamujú s obsahom listu. Či sa s obsahom zásielky oboznámil aj účastník konania nevedia uviesť. Podľa nich „pacient v tom čase nemal príznaky kvalitatívneho narušenia základných psychických funkcií ako je vnímanie či myslenie, neboli prítomné halucinácie či bludy. V popredí klinického obrazu bola procesuálne zmenená osobnosť“. Vzhľadom na uvedené zistenia bol podľa odvolacieho súdu účastník konania F. N. v stave posúdiť, že mu je doručované rozhodnutie súdu a následne sa aj oboznámiť s jeho obsahom a porozumieť mu. Z toho dôvodu považoval rozsudok okresného súdu menovanému za náležite doručený.

2.5. Za tejto situácie Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 CSP, § 3 ods. 5 písm. a) CMP) odvolanie účastníka konania F. N. proti rozsudku okresného súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a bez vecného prejednania podľa § 386 písm. a) CSP odmietol ako oneskorene podané.

2.6. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 58, § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Nevidel dôvod na použitie výnimiek.

3.1. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal účastník konania F. N. (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, argumentujúc tým, že súdy oboch inštancií nedostatočne zistili skutkový stav vecí, vykonané dokazovanie bolo nedostatočné a rozhodnutie súdov nižších inštancií z tohto dôvodu nepreskúmateľné. Samotné dovolanie podané dovolateľom predstavovalo polemiku o skutkovom stave vecí, bez vyvedenia dôvodov prípustnosti predmetného dovolania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

7. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

8. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľ napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Žiline z 24. augusta 2023 sp. zn. 12CoPs/4/2023. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzal 18. septembra 2023, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehotu na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP).

10.1. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie výzvou z 19. januára 2024 (č. l. 141), zaslal hmotnoprávnemu opatrovníkovi dovolateľa výzvu, aby v lehote 10 dní od jej doručenia oznámil, či sa pripája k dovolaniu, a taktiež ho poučil o povinnom zastúpení v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Súdom prvej inštancie ustanovený opatrovník dovolateľa, po výzve prvoinštančného súdu sa k dovolaniu dovolateľa nepripojil.

11. Vzhľadom k tomu, že dovolateľ v dovolacom konaní v čase podania dovolania nebol zastúpený advokátom, resp. osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, hoci bol na odstránenie tohto procesného nedostatku vyzvaný, a nie sú splnené ani podmienky ustanovenia § 429 ods. 2 CSP, najvyšší súd dovolanie dovolateľa odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania spočívajúcej v nedostatku právneho zastúpenia bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

12. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP a z toho dôvodu nemožno rozhodovať ako o procesných návrhoch dovolateľa obsiahnutých v dovolaní, tak aj uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

14. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

15. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.